

8. mezinárodní konference Centra pro dokumentaci - Převedeno do vlastnictví Říše

Centrum pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí II. světové války, o.p.s. uspořádalo v termínu 17. – 18. září 2024 již 8. mezinárodní konferenci zaměřenou na problematiku zcizování majetku v době 2. světové války nazvanou *Převedeno do vlastnictví Říše. Dokumentace, identifikace a restituce nacisty uloupených kulturních statků*. Konference proběhla pod záštitou předsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Markéty Pekarové Adamové, ministra kultury Martina Baxy, ministra zahraničních věcí Jana Lipavského a České komise pro UNESCO.

Program mezinárodního setkání zahájili ministr kultury Martin Baxa, velvyslankyně Státu Izrael v České republice Anna Azari, zvláštní zmocněnec pro záležitosti holocaustu, mezináboženský dialog a svobodu vyznání Robert Řehák, ředitel Uměleckoprůmyslového musea v Praze Radim Vondráček, předseda správní rady Centra pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí II. světové války a ředitel Institutu Tereziánské iniciativy Tomáš Kraus a ředitelka Centra pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí II. světové války Jana Jirásková.

Ministr kultury Martin Baxa mimo jiné uvedl: *Velmi rád jsem v úterní dopoledne zahájil mezinárodní konferenci „Převedeno do vlastnictví Říše“ - dokumentace, identifikace a restituce nacisty uloupených kulturních statků. Pořádá ji Centrum pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí II. světové války v čele s paní ředitelkou Janou Jiráskovou. Napravování křivd holocaustu je posláním civilizované společnosti a jedním ze způsobů, jak se alespoň částečně vyrovnat s neblahým dědictvím druhé světové války. A přispět k ochraně a péči o kulturního dědictví. Česká republika systémově řeší dokumentaci, identifikaci a restituci kulturních statků uloupených nacisty již od 90. let minulého století, přelom znamenalo přijetí zákona č. 212/2000 Sb. o zmírnění některých majetkových křivd způsobených holocaustem. Letos bylo Česko zařazeno mezi sedm zemí, které zaznamenaly největší pokrok v oblasti implementace principů Washingtonské konference (1998) a Tereziánské deklarace přijaté na závěr konference Holocaust Era Assets v Praze v roce 2009. Je rovněž třeba poděkovat a ocenit profesionalitu paměťových institucí zřizovaných Ministerstvem kultury České republiky.*

Odborný program konference se v rámci pěti panelů zaměřil na problematiku výzkumu provenience v mezinárodním kontextu, téma konfiskace knih a knižních sbírek za druhé světové války i přístupy konkrétních zemí k restituční problematice. Úvodní panel nazvaný *Mezinárodní vývoj a přístupy* nastavil teoretický rámec ideální praxe z pohledu Washingtonských zásad (Wesley Fisher) i restitučního práva (Agnes Peresztegi) a v neposlední řadě představil i jejich praktické výsledky ve formě projektu Jewish Digital Cultural Recovery Project (Deidre Berger). Následující panel *Restituce a politika* představil vývoj problematiky z pohledu praxe v Nizozemí (Toon van Mierlo), Francii (David Zivie) i České republice (Jan Holovský). První konferenční den zakončila komentovaná prohlídka stálé expozice Uměleckoprůmyslového musea, vedená ředitelem instituce Radimem Vondráčkem, následovaná společenskou recepcí.

Druhý konferenční den zahájil panel věnovaný výzkumu provenience v teorii a praxi. Po obecném shrnutí kontextu krádeží uměleckých předmětů v protektorátu Čechy a Morava (Ondřej Vlk) následovalo představení konkrétních případů provenienčního výzkumu v ČR (Johana Prouzová), USA (Antonia Bartoli) a Rakousku (Katinka Gratzler-Baumgärtner). Specifickými příklady výzkumu se zabýval i následující panel, a to konkrétně osudy uloupených knih a knihoven. I v tomto panelu řečníci nabídli mezinárodní perspektivu, jednak z pohledu Saské státní a Univerzitní knihovny Drážďany (Olivia Kaiser, Gabriela Brudzyńska-Němec) či knihovny Židovského teologického semináře – Univerzity židovských studií (bývalý Rabínský seminář v Budapešti - Balázs Tamási), tak i z pohledu mezinárodního výzkumného projektu Library of Lost Books (Michal Bušek) či probíhajícího interdisciplinárního výzkumu rozsáhlé sbírky modlitebních a náboženských knih zabavených židovským vlastníkům během nacistické persekuce (Jiří Blažek, Daniel Soukup). Odborný program uzavřel panel nazvaný *Restituce – příklady, výzvy a limity*. Obecné shrnutí právního rámce pro restituce nacisty uloupeného umění v České republice (Zuzana Löbling), bylo následováno příkladem konkrétní umělecké sbírky, který představil realitu restituční praxe i její úskalí (Lucie Němečková), mezinárodní kontext doplnily zkušenosti zástupce Conference on Jewish Material Claims Against Germany (Jens Hoppe) a v neposlední řadě také specifický přístup Polska k restitucím uměleckých předmětů (Agata Modzolewska, Bartłomiej Sierzputowski).

Jednotlivé příspěvky budou následně dostupné také formou konferenčního sborníku, který bude publikován v anglickém jazyce v elektronické i tištěné verzi.

Velmi důležitou a podnětnou součástí mezinárodní konference byly také diskuse mezi jednotlivými panely, do kterých se aktivně zapojila většina z více než 150-ti registrovaných účastníků z celého světa.

Převedeno do vlastnictví Říše. Dokumentace, identifikace a restituce nacisty uloupených kulturních statků

8. mezinárodní konferenci zaměřená na problematiku zcizování majetku v době 2. světové války

Místo konání:

Uměleckoprůmyslové museum v Praze
17. listopadu 2, 110 00 Praha-Josefov

Termín:

17.-18. září 2024

Organizace:

Centrum pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí II. světové války, o.p.s.
Ve spolupráci s Uměleckoprůmyslovým museum v Praze, za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky

Kontakt:

Centrum pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí II. světové války, o.p.s.
Čs. armády 34/828, 160 00 Praha 6
+420 603 787 100; sekretariat@lootedart.cz